

MİLLETLERARASI İSLÂM HİLÂL KOMİTESİ

tırılmasına katkı sağlamak, bu konuda seminerler ve çalışma grupları düzenlemek üzere bir komisyon oluşturmuştur. Diğer taraftan komite 21-22 Nisan 2001 tarihinde, Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde İslâm Konferansı Teşkilâtı'na üye ülkelerin Kızılhaç ve Kızılay kuruluşlarının katılımıyla insanî yardım faaliyetlerinde bulunan millî kuruluşlar arasında iş birliği konusunun görüşüldüğü bir toplantı tertip etmiştir. Milletlerarası İslâm Hilâl Komitesi, Uganda ve Nijer'deki İslâm Konferansı Teşkilâtı'na bağlı İslâm üniversitelerinde sağlık merkezleri kurulması projesine malî destek vermiş, İslâm dünyasının bazı bölgelerinde uygulanacak sağlık faaliyetleriyle ilgili programlar çerçevesinde Cibuti'nin Balbala bölgesinde bulunan göçmenler için bir sağlık merkezi kurulması amacıyla Cibuti hükümeti ve İslâm Kalkınma Bankası ile iş birliği anlaşması imzalamıştır. Ayrıca Mali'nin Hamdallah bölgesinde anne ve çocuk sağlığıyla ilgili bir projeyi uygulamaya koymuştur. Öte yandan 22-23 Kasım 2000 tarihinde Cidde'de yaptığı on altıncı toplantısında Filistin halkına yardım konusuna ağırlıklı bir yer vermiştir.

BİBLİYOGRAFYA :

Handbook of the Organisation of the Islamic Conference, [baskı yeri yok] 1990, s. 79; *Agreement Establishing the Islamic Committee of the International Crescent*, Ankara, ts. (Emel Matbaacılık Sanayii); *General Report on the Islamic Committee of the International Crescent*, [baskı yeri ve tarihi yok].

M. KÂMİL YAŞAROĞLU

MİLLÎ EDEBİYAT AKIMI

II. Meşrutiyet ile Cumhuriyet'in ilk yılları arasında faaliyet gösteren edebiyat akımı.

XX. yüzyıl Türk edebiyatında en çok bahsi geçen bir akım olmakla beraber belli kuruluş zamanı ve beyannâmesi bulunmadığı, hatta mensuplarını tek bir grup olarak düşünmek kolay olmadığı için millî edebiyatın ne olduğu hususunda tartışmalar daha o zamanlar başlamış, Cumhuriyet'ten sonraki yıllarda da devam etmiştir. Bu sebeple millî edebiyat dönemini, şahsiyetlerini ve eserlerini sıralamakta birtakım ihtilâflar bulunmaktadır. Millî edebiyat kavramının tarifi de bu akımın gelişme süreci içinde az çok değişikliğe uğramıştır. Fikir olarak çok defa aynı yılların Türkçülük ideolojisiyle karışmış, bu arada millî edebiyatla milliyetçi edebiyatın birbirine karıştırıldığı da görülmüş-

tür. Bütün bunlara rağmen Millî Edebiyat akımı özellikle 1910-1923 arasındaki edebî faaliyetlerin odak noktasını oluşturmuş, bu tarihten sonra da az çok farklılaşarak uzun süre gündemde kalmıştır.

Edebî eserler hakkında "millî" vasfının kullanılması daha 1880'li yılların bazı yayınlarında eser adlarının altında "millî oyun, millî dram, millî roman" şeklindeki açıklamalarda görülmektedir. Ancak bu radaki millî kavramının tercüme veya adapteye karşılık yerliliği ifade ettiği veya konusunun Osmanlı dışında yahut azınlıklar arasında geçmediği mânasında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Akımın taraftarlarından Ali Canip (Yöntem), Nüzhet Haşim, Köprülüzâde Mehmed Fuad gibi yazarların eserlerinde ve bunlara dayanarak bilgi veren edebiyat tarihlerinde Millî Edebiyat akımı genellikle Türkçülük hareketiyle paralellik göstermekte, Mehmet Emin'in (Yurdakul) 1897 Yunan savaşı sırasında yazdığı "Cenge Giderken" manzumesinin bu yeni akıma yol açtığı, daha sonra Selânik'te çıkan *Çocuk Bahçesi*'nde Rıza Tevfik ve Ömer Nâci'nin aruz-hece tartışmalarıyla devam ettiği, II. Meşrutiyet'in ardından yine Selânik'te yayımlanan *Genç Kalemler* dergisinde Ömer Seyfeddin, Ali Canip ve Ziya Gökalp'in akımın teorisini kurarak, şiir ve hikâyelerine uygulayarak geliştirdiği kaydedilmektedir. Millî edebiyat kavramının da ilk defa bu yazılar çerçevesinde dile getirildiği ileri sürülmüştür. Bununla birlikte daha Edebiyat-ı Cedîde döneminde (1896-1901) konuyla ilgili ve aynı anlamda olmak üzere birtakım yazıların kaleme alındığı da bilinmektedir. Bu gibi ifadelerle, kendilerine "mutavassıfın" (ılımlılar) adını veren ve genellikle Servet-i Fünûn'a karşı *Ma'lûmât* dergisi etrafında toplanan yazarların makalelerinde rastlanmaktadır. Bu gruptan Mehmed Ziver'in "İcmâl-i Edebî" başlıklı dizi yazılarında, "Biz bugün hakikaten millî bir edebiyata muhtacız" demesi (*Ma'lûmât*, nr. 94, 25 Temmuz 1896), yabancı edebiyatları taklit etmeyerek bir "edeb-i millî" meydana getirmekten bahsetmesi (*a.g.e.*, nr. 145, 11 Ağustos 1898), aynı dergide Ahmed Râsim, Müstecâbîzâde İsmet ve Necip Âsım (Yazıksız) gibi imzalar yazılarında bu kavramlara veya "fikir-i milliyet, hiss-i millî, zevk-i millî, bedâyi-i milliyeye, meâsir-i milliyeye" gibi ibarelere sıkça yer vermesine yol açmıştır (Uç, s. 2, 69-74).

Millî edebiyat meselelerinin II. Meşrutiyet'ten sonra oldukça kategorik ve sistematik biçimde ele alınması Ömer Seyfed-

din'in, "Millî bir edebiyat vücuda getirmek için evvelâ millî lisan ister" tezini ileri sürdüğü "Yeni Lisan" makalesiyle başlar. Ömer Seyfeddin, bu yazısının "Millî Edebiyatımız" ara başlıklı kısmında bir millî edebiyatımızın hâlâ bulunmadığını, bunun için önce millî bir dilin gerektiğini söyler. Yazı dilinin İstanbul Türkçesi esas alınarak kurulacağına, bunun için Türkçe'ye girmiş bütün Arapça ve Farsça kelimeleri bırakıp Orta Asya Türkçesi'ne gitmeye gerek olmadığına, yalnız terkiple- rin mutlaka Türkçe olması ve aruz yerine Türk millî vezni olan hecenin kullanılması gereğine işaret eder. Dergideki diğer yazarların ve özellikle Ali Canip'in de katılımıyla genişleyen hareket böylece başlangıçta sadece dil konusunda kendini göstermiş olmaktadır (konunun yalnız bu çerçevedeki meseleleri için bk. Öksüz, tür.yer.). Bu yazıların devam ettiği sıralarda Selânik İttihat ve Terakkî Mektebi salonunda yapılan toplantılarda yeni lisanla beraber edebiyatın da millî olması üzerinde durulmuş, asrî edebiyatın türleri ve metotları aracılığıyla kendi hayatımızın, kendi hissiyatımızın ifadesi gibi formüller geliştirilmiştir. Başlangıçta bu harekete Köprülüzâde Mehmed Fuad, Yakup Kadri (Karaosmanoğlu), Cenab Şahabeddin ve Süleyman Nazif yazılarıyla karşı çıkmıştır. Daha sonra mücadele İstanbul'da yayımlanmakta olan *Türk Yurdu* dergisinde devam etmiştir. Bazı gençlerin millî edebiyatı halk edebiyatı şeklinde anlamasına karşı Ali Canip yazdığı dört makaleyle edebiyatın halk için değil fakat halka doğru olması, böylece millî edebiyatın konusundan bünyesine kadar her şeyini halkın ruhunda yaşayan Türk ruhiyet ve lisanından alan yüksek bir edebiyat olacağını, yabancı edebiyatları taklit kadar halk için yazmanın da edebiyat aleyhinde olduğunu ileri sürmüştür. Ömer Seyfeddin de 1914-1915'teki yazılarında millî edebiyatın şekil ve mânaca bizim özelliklerimize sahip olacağını ifade etmiş, 1918'den sonraki yazılarında ise millî edebiyat ve millî edebiyat cereyanı kavramlarına daha sıkça yer vermiştir. Bu tarihlerden itibaren Köprülüzâde Mehmed Fuad da aynı istikamette millî edebiyatla ilgili konuları destekleyen yazılar kaleme almıştır.

Ruşen Eşref'in (Ünaydın) 1916-1918 yılları arasında yaptığı mülâkatlarda dönemin önde gelen on sekiz şair ve yazarına Millî Edebiyat akımı hakkındaki kanaatlerini sorduğu, bunlardan Tanzimat ve Edebiyat-ı Cedîde mensubu olan dör-

dünün konuya nisbeten ılımlı yaklaştığı, sekizinin bütünüyle taraftar olduğu, sadece altısının karşı çıktığı dikkati çekmektedir (mülâkatların kitap halinde yayımlanması: *Diğerler ki*, İstanbul 1334; eserin millî edebiyat açısından değerlendirilmesi için bk. Ercilasun, s. 140-149).

Esasen Şinâsi'den beri gündemde bulunan ve giderek uygulayanları artan, halkın anlayabileceği bir dille yazma çığırını II. Meşrutiyet'in ardından bu yeni lisan hareketiyle etki alanını genişletmiş ve oldukça önemli bir merhaleye gelmiş bulunuyordu. Şiirde hece vezniyle yazanların da gittikçe arttığı görülmekteydi. Ancak edebî değer ve estetik açısından kendinden önceki nesillerin seviyesine erişemediği kendi mensuplarınca da farkedilmekteydi. 1917-1918 yıllarında bu açıdan geçmiş altı yedi yılın muhasebesini yapanlar hemen aynı noktada birleşmekteydi: Yeni lisan hareketi kısa zamanda kendilerinin de ummadıkları kadar başarıya ulaşmış, fakat edebiyat ruh itibariyle istenilen kemali bulamamıştır. Ömer Seyfeddin, millî edebiyat için vezin ve dil gibi malzemeyi önemserken konu hususunda yazarın "Çin'den bile bahsetse" eserinin yine millî olabileceğini, yalnız zemin itibariyle yüksek seviyede eserlere ihtiyaç duyulduğunu ifade ediyordu. Aynı yıllarda yazdığı makalelerini daha sonra bir araya getirdiği *Bugünkü Edebiyat* adlı kitabında (İstanbul 1342/1924) Köprülüzâde Mehmed Fuad ise Millî Edebiyat akımının ilk defa söz konusu olmasından itibaren az çok değişik yönlerde geliştiğini, birçoklarının konuyu yanlış anladığını belirttiikten sonra millî edebiyatın yalnız bir dil ve vezin meselesinden ibaret bulunmadığını, sosyal bir vâkıa olan millî şahsiyetin edebî eserlerde görülmesi gerektiğini, bu safhada başka milletlerde olduğu gibi millî destan bakiyelerinden hareketle millî bir romantizm ortaya konulabileceğini ileri sürer. Ayrıca aynı kitabına aldığı 1921 tarihli bir makalesini 1928'de genişleterek *Millî Edebiyat Cereyanının İlk Mübeşşirleri* adı altında kitap haline getiren Köprülü, XVI. yüzyıl şairlerinden Tatavlı Mahremî ve Edirneli Nazmî'nin aruzla, fakat hemen tamamen Türkçe kelimelerle, hatta teşbih ve misalleri itibariyle de Türk zevkine uygun şiirleri yazmış olmalarını Millî Edebiyat akımının ilk müjdecileri olarak görmek arzusuyla eserine bu adı verir. Konuyu dil çerçevesinde tutmak şartıyla divan şairleri ve nâsirleri arasında olduğu gibi Tanzimat'tan sonra yetişen yazarların birçoğunda

da Millî Edebiyat akımının ilk belirtileri bulunduğunu ifade eder.

Cumhuriyet'in ardından uzun bir süre gündemde kalan millî edebiyat tartışmalarıyla ilgili olarak Nusret Safa Coşkun'un 1938'de yaptığı mülâkatlar ise daha farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Burada konuyla ilgili sorulara cevap veren yirmi dokuz edebiyatçı arasında on edebiyatçı akımı olumlu karşıladığını, millî meseleleri, 1908'den beri yaşanan inkılapları, savaşları, onların toplum üzerindeki tesirlerini ele alan edebiyatın millî olduğunu söylemektedir. On dokuzu ise millî edebiyatla milliyetçi edebiyatın birbirine karıştırılmaması, Türk diliyle meydana getirilmesi şartıyla edebî eserleri millî olan ve olmayan diye ikiye ayırmanın doğru olmadığı üzerinde durmuştur (bu mülâkatlar hakkında bir değerlendirme yazısı için bk. N. Ahmet Özalp, "Müebbet Bir Tartışma: Edebiyatta Millîlik", *Kaşgar*, sy. 16 [2000], s. 25-37).

Millî Edebiyat akımının yaygınlaşmasında, hatta aleyhinde bulunmuş olanların bile zamanla aynı prensipler çerçevesinde eserler vermeye başlamasında dönemin siyasî şartlarının büyük etkisi olduğu muhakkaktır. Köprülü akımın kısa zamanda başarıya ulaşmasını, çok kuvvetli tarihî sebepler tesiriyle en hararetle taraftarlarının en iyimser tahminlerinden daha önce kesin üstünlüğünü kazanmış olduğunu ifade ederken bu şartların birleştirici vasfına dikkat çekmektedir.

Genel hatlarıyla dönemin Türkçü, Batıcı, İslâmci, hatta biraz marjinal de kalmış olsa Fecr-i Âtî, Nâyî ve Nev-Yunânî gibi akımları aslında tehlikeli uçurumlara yaklaşmış olan devlete bir medeniyet ve kültür kimliği, dolayısıyla bunlara bağlı olarak bir sanat ve edebiyat anlayışı kazandırma çalışmalarının birbirinden az çok farklı kollarıdır. Gerek fikrî / siyasî karakterli gerekse saf edebiyat peşinde olan bütün bu akımları arka arkaya çıkan Trablusgarp, Balkan ve Dünya savaşları, hatta Millî Edebiyat akımının Cumhuriyet'ten sonra da devam ettiği dikkate alınırca İstiklâl Harbi birbirine yaklaştırmıştır. Böylece akımın geliştiği dönemin ortalarına, I. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru sınırlarını Misâk-ı Millî'nin çizeceği, ırkî değil millî bir tarih başlangıcı olarak Türkler'in Anadolu'ya girişini zımnen veya açıkça benimseyen, bir açıdan Cumhuriyet'ten sonra gelişen Anadoluçuluk akımını da besleyen, kültürü esasına bağlı yeni bir milliyetçilik anlayışı yeni edebiyat hareketlerinin de felsefesini oluşturmaktaydı.

Böylece programlı ve açık bir ortak çıkışı olmayan millî edebiyat siyasî şartların, belki millî şuur altının zorladığı bir anlayışın edebiyatı oluyordu.

Millî edebiyat düşüncesinin edebî eserlere yansımada eski edebiyat anlayışına Tanzimat'tan beri gelen tepki rol oynamakla beraber aşırı şekilde Batı taklidi bir edebiyata karşı olmanın da tesiri vardır. Bazı mensupları tarafından konuların vatanî, millî, hamâsi olmasının tercih edilmesi, zaman zaman Türkçe'nin en güzel eserlerinin millî edebiyat dışında telakki edilmesine sebep olmuştur. Bununla beraber az çok birbirinden farklı anlayışlar ortak bir birleşkede toplandığı takdirde yeni bir coğrafyaya, Anadolu'ya yönelen, Batı kültür değerlerine de ilgisiz kalmaksızın dinde, dilde, millî duygularda yeni arayışların ifadesi olan Millî Edebiyat akımına dahil edilmesi gereken zengin bir şair kadrosuyla karşılaşılır. Önce Mehmet Emin, Ziya Gökalp, Ömer Seyfeddin ve Ali Canip gibi Türkçü kanadın ortaya attığı nazariye ve uygulamalarıyla Millî Edebiyat akımına yol açmış olduğu muhakkaktır. Bunlara II. Meşrutiyet'le Cumhuriyet'in ilk on beş yılı arasındaki bir kısım şiirleriyle Rıza Tevfik, İhsan Râif, Yahya Kemal, Sâmih Rifat, Mithat Cemal, Aka Gündüz, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Enis Behiç, Halit Fahri, Şükûfe Nihal, Sâlih Zeki, İbrahim Alâaddin, Kemalettin Kamu, Faruk Nafiz ve Ömer Bedreddin'i, hatta bazı çelişkileri de göze alarak İslâmci Mehmed Âkif'i, Batıcı Tevfik Fikret'i ve Abdullah Cevdet'i de dahil etmek gerekir. Bunların bir kısmı başlangıçta aruzla yazmış, bazıları zaman zaman aruzu devam ettirmiş, fakat Mehmed Âkif ve Yahya Kemal'in dışında hemen hepsi hece veznini tercih etmiştir. Hikâye ve romanda ise önceki, özellikle Edebiyat-ı Cedide ve Fecr-i Âtî roman kahramanlarının kendi benliklerinin dar çerçevesi içine sıkışmış, sadece aşkları ve kendi dertleriyle didişen kişiler olmasına karşılık millî edebiyat romanı dışı açılmış, başka insanların da var olduğu bilinciyle hareket eden, içinde yaşadığı toplumun siyasî, fikrî, ekonomik meselelerine, sıkıntılarına yabancı kalmayan kahramanların romanı olmuştur. Mekân olarak şehir, kasaba ve köyleriyle Anadolu bu romana bir taraftan gerçekçi bir gayretle, diğer taraftan bir memleket romantizmiyle girer. Akımın roman ve hikâyecileri arasında Ömer Seyfeddin, Refik Halit, Halide Edip, Ahmed Hikmet, Müfide Ferid, Yakup Kadri, Reşat Nuri, Aka Gündüz ve Halide Nusret sayılabilir.

MİLLÎ EDEBİYAT AKIMI

BİBLİYOGRAFYA :

Ruşen Eşref [Ünaydın], *Dişortlar ki*, İstanbul 1334, tür.yer.; Ali Canip [Yöntem], *Millî Edebiyat Meselesi ve Cenab Bey'le Münakaşaları*, İstanbul 1918; Nüzhet Hâşim, *Millî Edebiyata Doğru*, İstanbul 1918, s. 5-19; İsmail Habip [Sevük], *Türk Teceddüd Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 1340, s. 596-619; Köprülüzade Mehmed Fuad, *Bugünkü Edebiyat*, İstanbul 1924, s. 7-153; a.mlf., *Millî Edebiyat Cereyanının İlk Mübeşşirleri ve Divân-ı Türki-i Basit*, İstanbul 1928, s. 9-10, 33-47; Nusret Safa Coşkun, *Millî Bir Edebiyat Yaratabilir miyiz?*, İstanbul 1938, tür.yer.; Mehmet Kaplan, *Büyük Türkiye Rüyası*, İstanbul 1969, s. 62-65; Kenan Akyüz, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İstanbul 1990, s. 164-171; Nihad Sâmî Banarlı, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 1979, II, 1099-1102, 1129-1133; Himmet Uç, *İlmîlular ve Edebî Tenkid*, Erzurum 1990, s. 2, 69-74; Sadık Kemal Tural, "II. Meşrutiyet Döneminde Türk Edebiyatı", *TDEK*², III, 478-499; Hasan Kolcu, *Türk Edebiyatında Hece-Aruz Tartışmaları*, Ankara 1993, s. 157-174; Bilge Ercilasun, *İkinci Meşrutiyet Devrinde Tenkit: 1. Türkçü Tenkit*, Ankara 1995, s. 121-177 (ayrıca bk. Dizin'de "millî" kelimesiyle başlayan kavramlar); Yusuf Ziya Öksüz, *Türkçe'nin Sadeleşme Tarihi: Genç Kalemler ve Yeni Lisan Hareketi*, Ankara 1995, tür.yer.; Alim Kahraman, *Mütareke ve Millî Mücadele (1918-1922) Dönemi Edebiyat Dergilerinde Edebî Eleştirisi* (doktora tezi, 2000), İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 139-170; Orhan Okay, "Osmanlı Döneminin Yenileşme Döneminde Türk Edebiyatı", *Osmanlı Uygarlığı* (haz. Halil İnalçık - Günsel Renda), Ankara 2003, II, 590-595; a.mlf., "Millî Edebiyata Dair", *Yönelişler*, sy. 11-12, İstanbul 1982, s. 25-28; a.mlf., "Yirminci Yüzyılın Başından Cumhuriyet'e Yeni Türk Şiiri", *TDL*, sy. 481-482 (1992), s. 296; Hülya Argunşah, "Millî Edebiyat", *Yeni Türk Edebiyatı: 1839-2000*, Ankara 2004, s. 165-214; Ömer Seyfeddin, "Yeni Lisan", *Genç Kalemler*, II/1, Selânik 1911, s. 1-7; II/3 (1911), s. 41-45; Kâzım Yetiş, "Millî Edebiyat Anlayışı", *İlmî Araştırmalar*, sy. 8, İstanbul 1999, s. 267-284; Mustafa Kutlu, "Millî Edebiyat", *TDEA*, VI, 341-346.

M. ORHAN OKAY

MİLLÎ KÜTÜPHANE

Ankara'da 1948 yılında açılan devlet kütüphanesi.

Türkiye'de Millî Kütüphane'nin kuruluşu, bazı araştırmacılara göre Beyazıt'ta Kütübhâne-i Umûmî-i Osmânî'nin hizmete açılış tarihi olan 24 Haziran 1884'e kadar gitmektedir (bk. BEYAZIT DEVLET KÜTÜPHANESİ). Bu görüşün dayanağı, basılan her eserin bir nüshasının bu kütüphaneye ücretsiz olarak verilmesini hükme bağlayan 14 Zilkade 1299 (15 Eylül 1298 r./ 27 Eylül 1882) tarihli iradedir. Ancak bu kararın ne kadar süreyle ve nasıl uygulandığı bilinmediği gibi dönemin siyasî şartları da bir millî kütüphane fikrini ortaya çıkması için uygun değildi. Özellikle Mü-

Millî Kütüphane – Ankara

nif Mehmed Paşa'nın Maarif nâzırlığı dönemlerinde İstanbul'da bir devlet kütüphanesi açılması yönünde çalışmalar olmuşsa da bunlar sonuçlanmamıştır.

İttihat ve Terakkî Fırkası'nın sekizinci kongresinde (1917) İstanbul'da bir millî kütüphane kurulması kararı alınmış, ancak uygulamaya geçilememiştir. Bu istek adında birer halk kütüphanesi olan ve 1912-1920 yılları arasında açılan İzmir, Kayseri, Eskişehir, Diyarbakır ve Bursa Millî kütüphaneleriyle gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. 1925'te Hamit Zübeyr (Koşay) tarafından hazırlanıp Maarif Vekâleti'ne sunulan halk kütüphanelerine dair raporda "devlet kütüphanesi" şeklinde ortaya konan millî kütüphane fikri Atatürk zamanında hazırlanan bina projeleriyle desteklenmişse de bu da bir sonuca varmamıştır. Bu konuda en önemli katkıyı Adnan Ötügen yapmıştır. Millî kütüphanenin kurulmasının önemini ortaya koyan makaleleri yanında Ötügen, 15 Nisan 1946 tarihinde Maarif Vekâleti Neşriyat Müdürüğü'nde Millî Kütüphane Hazırlık Bürosu'nu, bu büronun çeşitli masraflarını karşılamak için de 21 Şubat 1947'de Millî Kütüphaneye Yardım Derneği'ni kurmuştur. Millî Kütüphane Hazırlık Bürosu 1 Nisan 1947'de 60.000'e yakın kitapla geçici bir süre için başka bir binaya taşınmış, 16

Ağustos 1948'de de bugün Ankara İl Halk Kütüphanesi olarak kullanılan binada Millî Kütüphane hizmete açılmıştır. 29 Mart 1950'de 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluş Kanunu, 18 Mayıs 1955'te bu kanuna ek 6568 sayılı kanun kabul edilmiştir. Mart 1952'de UNESCO'nun yardımıyla Millî Kütüphane bünyesinde kurulan Bibliyografya Enstitüsü'ne bu ek kanunla resmî hüviyet kazandırılmıştır. Hızla gelişen koleksiyon ve kullanıcı ihtiyaçları göz önüne alındığında kısa zamanda yetersiz kalacağı anlaşılan binanın yerine 1965 yılında hazırlık çalışmalarına başlanan yeni bina 5 Ağustos 1983 tarihinden itibaren hizmet vermeye başlamıştır.

Millî Kütüphane'nin görevi "millî kültür araştırmalarını mümkün kılmak, bu maksada elverişli bütün eserleri ve belgeleri bir araya toplayarak bir merkez oluşturmak, yurt içinden ve yurt dışından gelen bilgi isteklerini karşılayıp her türlü bilim ve sanat araştırmalarını kolaylaştırmaktır". 1934'te kabul edilen Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu'na göre Türkiye'de yayımlanan her eserin bir nüshası ücretsiz olarak Millî Kütüphaneye gönderilmektedir. Günümüzde bu kanunun değişen baskı ve çoğaltma tekniklerine uygun hale getirilmesi ve eksiksiz olarak uygulanabilmesi için gerekli değişiklik tasarımları üzerinde çalışılmaktadır.

Millî Kütüphane'nin içindeki müzeden bir görünüşü